

Uw rechtspositie bij
zelfbinding

Emergis

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. ZELFBINDING	4
3. ZELFBINDINGSVERKLARING	5
4. ZELFBINDINGSMACHTIGING	10
5. ZELFBINDINGSVERKLARING GERICHT OP BEHANDELING	14
6. KLACHTEN OVER ZELFBINDING	15
7. MEER INFORMATIE	17
8. STROOMSCHEMA ZELFBINDING	18
9. ADRESSEN	19

1. INLEIDING

Deze brochure gaat over de zelfbindingsverklaring en de zelfbindingsmachtiging.

In een zelfbindingsverklaring maakt u met een psychiater afspraken over uw behandeling, voor later als het slechter met u gaat. De zelfbindingsverklaring is bindend. Dat betekent dat de psychiater uitvoert wat er in staat, ook als u daar op dat moment geen toestemming voor geeft. Er gelden veel voorschriften voor de zelfbindingsverklaring. Vaak is ook nog een zelfbindingsmachtiging van de rechter nodig. In deze machtiging legt de rechter vast dat u gedwongen opgenomen mag worden.

2. ZELFBINDING

Wat is zelfbinding en voor wie is zelfbinding bedoeld?

U bent 16 jaar of ouder, hebt een psychiatrische aandoening en bent hiervoor in behandeling. U hebt goede en minder goede periodes. In mindere periodes verzet u zich vaak tegen de behandeling.

Uit ervaring weet u dat u veel sneller zou opknappen als u zich in een mindere periode niet zou verzetten en u zich direct zou laten behandelen. In dat geval kunt u voor zelfbinding kiezen.

Dat betekent dat u tijdens een goede periode, bindende afspraken maakt over uw behandeling in periodes dat het slechter met u gaat. Deze afspraken maakt u met uw psychiater en ze staan in een zelfbindingsverklaring.

Tijdens een slechte periode kunt u dan volgens uw eigen verklaring behandeld worden. U kunt uw toestemming dan niet meer intrekken.

3. ZELFBINDINGSVERKLARING

Wat staat er in een zelfbindingsverklaring?

Er zijn twee soorten zelfbindingsverklaringen: een verklaring gericht op opname, verblijf en behandeling en een verklaring gericht op behandeling in geval van onvrijwillige opname.

Zelfbindingsverklaring gericht op opname, verblijf en behandeling

In deze zelfbindingsverklaring staat bij welke omstandigheden u opgenomen wilt worden. U geeft aan in welk ziekenhuis u opgenomen en behandeld wilt worden en welke behandeling u wilt krijgen. U beschrijft ook hoe lang de behandeling maximaal duurt. Dit mag niet langer dan zes weken zijn.

Voorbeeld:

U hebt een bipolaire stoornis, met heftige manische perioden. U weet dat voordat het echt slecht met u gaat, u nachten niet slaapt en erg prikkelbaar bent. U weet dat er veel problemen ontstaan als u dan niet wordt opgenomen en geen medicatie neemt. U gaat bijvoorbeeld veel te veel geld uitgeven, of er ontstaan ruzies met uw familie of uw omgeving. Om dit te voorkomen, kunt u met een psychiater een verklaring opstellen. In deze verklaring geeft u aan dat als bovenstaande omstandigheden (zoals nachten niet slapen enz.) zich voordoen, u voor vier weken opgenomen wilt worden en dat u dan gedurende deze opnameperiode medicijnen inneemt. Dat zou genoeg moeten zijn om uw toestand te stabiliseren.

Zelfbindingsverklaring gericht op behandeling in geval van onvrijwillige opnemning

In deze zelfbindingsverklaring staat hoe u behandeld wilt worden als u gedwongen wordt opgenomen met een inbewaringstelling (IBS) of rechterlijke machtiging (RM). U kunt dan (onder dwang) behandeld worden, ook als u het er niet mee eens bent. Er hoeft niet te worden gewacht tot is voldaan aan de voorwaarden die de wet aan dwangbehandeling stelt. Bijvoorbeeld tot er sprake is van gevaar in het ziekenhuis. Ook bij deze zelfbindingsverklaring geeft u zelf aan hoe lang de behandeling mag duren. Dit is maximaal zes weken.

Voorbeeld:

U maakt een psychose door en u bent hierdoor suïcidaal. U wordt opgenomen met een IBS. In uw zelfbindingsverklaring staat dat u in dit geval kortdurend gesepareerd wenst te worden om tot rust te komen. Daarom wordt u op de afdeling enkele uren gesepareerd zonder dat er sprake is van gevaar in het ziekenhuis.

Over uw rechten bij gedongen opname leest u meer in de brochure *Gedwongen opname in Emergis*.

Wanneer kan ik een zelfbindingsverklaring opstellen?

U kunt een zelfbindingsverklaring opstellen als u aan de volgende drie voorwaarden voldoet:

- U hebt een psychiatrische aandoening
- U bent wilsbekwaam op het ogenblik van het opstellen van de verklaring
- U bent 16 jaar of ouder

Wilsbekwaamheid

Bij zelfbinding is wilsbekwaamheid belangrijk. U bent wilsbekwaam als u een situatie kunt beoordelen, de informatie kunt begrijpen en de gevolgen van uw besluit kunt overzien.

Wie stelt de zelfbindingsverklaring op?

U stelt deze verklaring op samen met de psychiater van het ziekenhuis waar u behandeld wilt worden. Dit kan uw eigen behandelaar zijn. Als uw eigen psychiater niet aan een psychiatrisch ziekenhuis verbonden is, kan het ook een andere psychiater zijn.

Daarna wordt u onderzocht door een tweede psychiater. Hieronder staat welke psychiater dit mag doen en waar deze psychiater naar kijkt. Als uzelf en beide psychiaters de zelfbindingsverklaring ondertekend hebben, krijgt u het origineel mee.

De tweede psychiater

De tweede psychiater mag alleen een psychiater zijn waarbij u niet in behandeling bent.

De tweede psychiater onderzoekt het volgende:

- Bent u bij het opstellen van de verklaring wilsbekwaam?
- Kunt u door de in de zelfbindingsverklaring genoemde opname en behandeling zo opknappen dat u weer wilsbekwaam wordt?

De tweede psychiater beschrijft zijn bevindingen in een geneeskundige verklaring.

Wie komt te weten dat ik een zelfbindingsverklaring heb?

Uw behandelaar, de betrokken psychiater(s), de inspecteur en de door u aangewezen vertrouweling(en) krijgen een kopie van de zelfbindingsverklaring. Een vertrouweling is iemand die u zelf kiest en die u graag wilt betrekken bij de zelfbindingsverklaring en de uitvoering hiervan.

Hoe lang is een zelfbindingsverklaring geldig?

Een zelfbindingsverklaring is een jaar geldig. De verklaring kan telkens met een jaar verlengd worden. Dit gebeurt volgens dezelfde procedure als bij het opstellen van de verklaring.

Kan ik nog iets veranderen in de zelfbindingsverklaring?

Ja, dat kan. U kunt uw verklaring veranderen samen met de psychiater met wie u de verklaring opstelde. U wordt dan weer onderzocht door een tweede psychiater.

Ik wil van behandelaar veranderen, mag dat?

Wilt u in een slechte periode door een andere behandelaar behandeld worden, dan moet dat ook in de zelfbindingsverklaring veranderd worden. U kunt aan de psychiater met wie u de verklaring opstelde vragen dit te veranderen. Is hij het daarmee eens, dan kunt u van behandelaar veranderen. Is de psychiater het er niet mee eens dan moet er weer een onderzoek komen door een tweede psychiater.

Hoe kom ik van de zelfbindingsverklaring af?

U kunt de psychiater met wie u de zelfbindingsverklaring opstelde vragen de verklaring in te trekken. Wil deze psychiater de verklaring niet intrekken, dan kunt u een tweede psychiater vragen om er naar te kijken.

De patiëntenvertrouwenspersoon

Als u denkt over een zelfbindingsverklaring maar ook als u al een zelfbindingsverklaring hebt, kunt u de hulp invoeren van de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). De PVP kan informatie geven over zelfbinding en de gevolgen daarvan. Ook kan de PVP helpen als u uw zelfbindingsverklaring wilt intrekken of veranderen. Patiëntenvertrouwenspersonen zijn niet in dienst van een psychiatrische instelling. Zij zijn onafhankelijk, werken op basis van vertrouwen en geheimhouding en behartigen uw belangen zoals u die ziet. Patiëntenvertrouwenspersonen staan aan uw kant. Achter in deze brochure staat hoe u de PVP kunt bereiken.

4. ZELFBINDINGSMACHTIGING

U kunt niet zomaar opgenomen worden als u een zelfbindingsverklaring hebt. De rechter beslist hierover. Hij kan dan een 'zelfbindingsmachtiging' afgeven. U mag alleen gedwongen worden opgenomen als de rechter zo'n machtiging heeft afgegeven.

Wie vraagt een zelfbindingsmachtiging aan?

Uw behandelaar, de psychiater waarmee u de zelfbindingsverklaring opstelde of uw vertrouweling(en) kunnen, als het slechter met u gaat, een zelfbindingsmachtiging aanvragen. Dat verzoek moet worden gedaan bij de officier van justitie. Hiervoor wordt u onderzocht door een psychiater waarbij u niet in behandeling bent. Deze geneeskundige verklaring wordt samen met de aanvraag voor een zelfbindingsmachtiging naar de officier van justitie gestuurd. De officier bepaalt dan of de rechter wordt ingeschakeld.

Krijg ik een advocaat?

Ja, u krijgt een advocaat toegewezen. De advocaat komt alles met u bespreken voor u gehoord wordt door de rechter. Hij is ook aanwezig wanneer de rechter u komt horen.

Wat doet de rechter?

De rechter roept u op voor een hoorzitting waar ook uw advocaat bij aanwezig is. Bent u niet in staat om naar de rechtbank te gaan, dan komt de rechter naar u toe. Ook dan is uw advocaat erbij. In de meeste gevallen zal de rechter ook de psychiater willen horen waarmee u de zelfbindingsverklaring opgesteld heeft of de psychiater die u onderzocht heeft. De rechter kijkt of de omstandigheden die in de zelfbindingsverklaring staan, zich voordoen. Tijdens de zitting noteert een griffier wat er gezegd wordt. De rechter beslist binnen vijf dagen na indiening van het onderzoek.

Wat gebeurt als ik een zelfbindingsmachtiging krijg?

Als de rechter de zelfbindingsverklaring afgeeft, wordt u opgenomen en behandeld zoals in uw zelfbindingsverklaring staat.

Mocht er een (gevaars) situatie ontstaan waarbij een andere vorm van behandeling nodig is en u bent het hier niet mee eens, dan moet een inbewaringstelling (IBS) of rechterlijke machtiging (RM) aangevraagd worden.

Over uw rechten leest u meer in de brochure *Uw rechten als cliënt van Emergis*. Over een IBS of RM leest u meer in de brochure *Gedwongen opname in Emergis*.

Wie komt te weten dat ik een zelfbindingsmachtiging heb?

U krijgt zelf een kopie van de zelfbindingsmachtiging. Ook gaan er kopieën naar de psychiater met wie u de zelfbindingsverklaring opstelde, uw behandelaar als dat een ander is dan die psychiater, uw advocaat en uw vertrouweling(en). Ook uw huisarts, de officier van justitie en de Inspectie voor de Gezondheidszorg krijgen een kopie.

Hoe lang is de zelfbindingsmachtiging geldig?

Een zelfbindingsmachtiging mag niet langer duren dan de opname- en behandelduur die in uw zelfbindingsverklaring staat. Dit is maximaal zes weken.

Als de geneesheer-directeur vindt dat u weer wilsbekwaam bent, dan kan hij u ontslag verlenen. Dit kan ook voordat de zelfbindingsmachtiging is afgelopen.

Een zelfbindingsmachtiging kan niet verlengd worden. Wel kunt u na afloop ervan vrijwillig opgenomen blijven. Bent u niet bereid langer te blijven, dan kan de opname alleen voortgezet worden in geval van gevaar. In dat geval moet er een IBS of RM komen.

Mag ik met verlof als ik een zelfbindingsmachtiging heb?

De geneesheer-directeur kan u verlof verlenen als hij het verantwoord vindt dat u buiten het ziekenhuis bent.

5. ZELFBINDINGSVERKLARING GERICHT OP BEHANDELING

De zelfbindingsverklaring gericht op behandeling kan pas uitgevoerd worden als u bent opgenomen met een IBS of RM. U wordt dan behandeld zoals in uw zelfbindingsverklaring staat. Dit gebeurt ook als u het er op dat moment niet mee eens bent.

Mocht er een (gevaars) situatie ontstaan waarbij een andere vorm van behandeling nodig is en u bent het hier niet mee eens, dan kan dit alleen onder de voorwaarden die de wet aan dwangbehandeling of middelen of maatregelen stelt. Hierover leest u meer in de brochure *Uw rechten als cliënt van Emergis*.

Hoe lang duurt de behandeling op basis van deze zelfbindingsverklaring?

In uw zelfbindingsverklaring staat hoe lang de behandeling (maximaal) duurt. Dit mag niet langer dan zes weken zijn. Na afloop van de zelfbindingsverklaring kunt u vrijwillig of gedwongen opgenomen blijven.

6. KLACHTEN OVER ZELFBINDING

Als u in het psychiatrisch ziekenhuis bent, kunnen er dingen misgaan. Als u vindt dat u verkeerd of onzorgvuldig behandeld bent, kunt u een klacht indienen. Vaak helpt een gesprek met diegene die bij de klacht betrokken is om het probleem op te lossen. Maar u kunt ook naar de klachtencommissie gaan. De patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) kan u hierbij helpen.

Als u gedwongen opgenomen bent, kan de behandelaar bepaalde beslissingen nemen die uw rechten verregaand beperken. Voor sommige beslissingen is er een speciale klachtenprocedure. Bijzonder aan deze procedure is dat de klachtencommissie snel een uitspraak doet en dat u de klacht aan de rechter kunt voorleggen als u geen gelijk krijgt.

Bent u opgenomen met een zelfbindingsmachtiging en krijgt u niet de behandeling die in de zelfbindingsverklaring staat, dan kunt u een beroep doen op deze speciale klachtenprocedure. Hebt u klachten over het feit dat u tegen uw wil in behandeld wordt, dan kunt u daar alleen over klagen op basis van de gewone klachtenprocedure.

U kunt de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) in elke fase van een klachtenprocedure om informatie en advies vragen. De patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) kan u ook ondersteunen bij het indienen van klachten.

Over de klachtenprocedure, en wat te doen als u klachten hebt, leest u meer in de brochure *Klachten over uw behandeling en verblijf bij Emergis*.

Hoe vind ik een patiëntenvertrouwenspersoon?

Informatie over de patiëntenvertrouwenspersoon kunt u vragen aan uw behandelaar of vinden op de afdelingen binnen Emergis. Hier hangen posters met informatie over hoe u de PVP kunt bereiken. U kunt ook de receptie van Emergis bellen om u door te verbinden met de PVP.

Achterin deze brochure vindt u het telefoonnummer en email-adres van de Stichting PVP.

7. MEER INFORMATIE

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen over de zelfbindingsverklaring of de zelfbindingsmachtiging, dan kunt u uw behandelaar om informatie vragen. Ook de patiëntenvertrouwenspersoon kan u informatie en advies geven.

8. STROOMSCHEMA ZELFBINDING

Opstellen zelfbindingsverklaring

Eisen aan de cliënt	Eisen aan psychiater	Tweede psychiater
- psychiatrische aandoening- wilsbekwaam- 16 jaar of ouder	- verbonden aan ziekenhuis waar opname plaatsvindt	- cliënt is er niet bij in behandeling- onderzoekt: ■ is cliënt wilsbekwaam;■ zijn afspraken in verklaring adequaat

Zelfbindingsverklaring tot opname, verblijf en behandeling (1 jaar geldig)

Beschrijving van:

- omstandigheden die leiden tot opname
- welk ziekenhuis
- welke behandeling
- duur behandeling (max. 6 weken)

Zelfbindingsverklaring tot alleen behandeling (1 jaar geldig)

Beschrijving van:

- opname met IBS/RM
- welke behandeling
- duur behandeling (max. 6 weken)

Uitvoering zelfbindingsverklaring

Aanvraag zelfbindingsmachtiging

Door:

- behandelaar
- psychiater waarmee verklaring is opgesteld
- vertrouweling van de cliënt

Via officier van justitie

Nodig:

- geneeskundige verklaring van onafhankelijk psychiater

Behandeling door rechter

- hoorzitting
- ondersteuning van advocaat
- onderzoekt of omstandigheden die in verklaring staan zich voordoen
- beslissing binnen 5 dagen

Afgifte zelfbindingsmachtiging

- Opname en behandeling volgens zelfbindingsverklaring, ook tegen wil cliënt
- maximaal 6 weken geldig

Opname met IBS/RM?

Dan:

- behandeling volgens zelfbindingsverklaring, ook tegen wil cliënt
- maximaal 6 weken

9. ADRESSEN

Raad van Bestuur Emergis

Postbus 253
4460 AR Goes

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Postbus 2680
2500 GR Utrecht

Officier van Justitie

Postbus 5012
4330 KA Middelburg

Rechtbank Middelburg

Postbus 5015
4330 KA Middelburg

Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon GGZ (PVP)

F.C. Dondersstraat 9
3572 JA Utrecht
landelijke helpdesk: 0900 444888
email: helpdesk@pvp.nl

bron:

*Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon Geestelijke Gezondheidszorg
te Utrecht*

©Emergis centrum voor geestelijke gezondheidszorg

Een uitgave van dienst communicatie, september 2008

Postbus 253, 4460 AR Goes

telefoon 0113 26 70 00, telefax 0113 21 66 26

e-mail emergis@emergis.nl

www.emegis.nl

EEN GOEDE
GEESTELIJKE GEZONDHEID
VOOR ALLE MENSEN
IN ZEELAND
VORMT DE INZET
VAN ONS VAKMANSCHAP.
DESKUNDIG,
BETROKKEN
EN DICHTBIJ.

